

Interne memo

Aan Gemeenteraad West Betuwe
Van
Datum 25 mei 2021
Onderwerp Aanvullende technische vragen Beleidsplan Huisvesting Arbeidsmigranten

Wonen en werken in West Betuwe:

- **Waarom moeten arbeidsmigranten wonen in de gemeente waar zij werken? Zij kunnen toch ook elders wonen?**

De redenen waarom het college voorstelt om beleid vast te stellen en mee wil werken aan initiatieven voor de huisvesting van arbeidsmigranten worden toegelicht in hoofdstuk 2 van het beleidsplan.

De vraag om woonruimte voor arbeidsmigranten is groot en dit speelt niet alleen in onze gemeente maar in heel veel gemeenten. De keuze om elders te wonen is er vaak niet omdat er een tekort aan huisvestingsmogelijkheden is voor arbeidsmigranten.

- **Waarom gaan wij het probleem van Tiel oplossen?**

De gemeente West Betuwe lost niet het probleem van Tiel op. Met name de gemeenten Tiel en Neder-Betuwe hebben de afgelopen jaren het probleem van West Betuwe opgelost. In Tiel en Neder-Betuwe woont een groot deel van de arbeidsmigranten die in onze gemeente werkt. Deze gemeenten hebben beleid opgesteld waarin ze stellen huisvesting te regelen voor arbeidsmigranten die in hun gemeente werkzaam zijn. Het college wil zijn verantwoordelijkheid nemen en zorgen voor meer goede en veilige huisvesting voor de mensen die in onze gemeente werken en daarmee solidair zijn met de omringende gemeenten.

- **Waaruit blijkt dat bijvoorbeeld Tiel het beleid gaat aanscherpen waardoor er meer arbeidsmigranten naar West Betuwe zullen komen? Ze zullen toch niet alleen naar West Betuwe gaan?**

Dit merken wij op dit moment vooral aan de toename van vragen of panden en woningen gebruikt mogen worden voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Dit gaat dan om meer kleinschalige vormen van huisvesting. De twee initiatieven om grootschalige huisvesting te mogen realiseren komen ook mede door de aanscherping van beleid door de gemeente Tiel. Bij deze vragen en initiatieven gaat het steeds om huisvesting voor mensen die in onze gemeente werken.

- **Als de 556 arbeidsmigranten al in West Betuwe werken, hoeveel van deze mensen wonen er nu dan in West Betuwe? Dat weten we niet, blijkt niet uit het beleid. Als ze nu elders wonen, waarom willen wij hen dan in West Betuwe huisvesten? Wiens probleem lossen wij daarmee op?**

Een klein deel van de mensen die bij de veiling, Ahold of Blokker werken, woont nu al in West Betuwe. Vaak in woningen die hiervoor gehuurd of gekocht zijn. Met initiatiefnemers zullen afspraken worden gemaakt om deze woningen, na de eventuele realisatie van grootschalige huisvesting, weer terug op de markt te brengen. Daar profiteren onze lokale woningzoekenden van.

In hoofdstuk 2 van het beleidsplan staan de verdere argumenten om mee te werken aan huisvestingsmogelijkheden voor arbeidsmigranten.

- **Kan de wethouder schriftelijk bevestigen dat kleinschalige huisvesting in leegstaande gebouwen gebruikt zal gaan worden door werknemers van 24 uren (distributie) bedrijven? Zo ja: wiens probleem lossen wij hier dan op?**

Bij verzoeken voor kleinschalige huisvesting zal gekeken worden of het gaat om huisvesting voor mensen die ook in de gemeente werken. Dat hoeft niet alleen te gaan om mensen die bij Blokker of Ahold werken.

Verder wordt ook hier verwezen naar hoofdstuk 2 voor de argumentatie om mee te werken aan huisvestingsmogelijkheden voor arbeidsmigranten.

- **Doordat meer arbeidsmigranten komen wonen in de gemeente zal het voor iedereen nog moeilijker worden om een sociale huurwoning te krijgen?**

De huisvesting van mensen die zich hier permanent willen vestigen, valt niet onder de strekking van het beleidsplan. Het beleidsplan gaat nadrukkelijk om midstay en shortstay voorzieningen.

Niet elke arbeidsmigrant heeft de wens om zich permanent te vestigen in Nederland. De mensen die dat wel willen kunnen zich net als ieder ander inschrijven als woningzoekende voor een sociale huurwoning, een particuliere woning huren of een woning kopen.

Overige vragen:

1. **Wat is het verschil tussen mid stay en permanente huisvesting? Denk daarbij vooral aan het huisvesten van maximaal 25 personen en/of grootschalige huisvesting.**

Het verschil tussen midstay en permanente huisvesting heeft niet betrekking op de omvang van de huisvesting, maar op de verblijfsduur. Bij midstay huisvesting moet gedacht worden aan verblijf voor hooguit enkele jaren. Dit kan zowel kleinschalig (bijvoorbeeld complexen voor maximaal 25 personen) als grootschalig. Bij mensen die zich hier permanent willen vestigen gaat het in feite om reguliere woonruimte, zoals een (sociale) huurwoning of een koopwoning. Dit is vooral aan de orde als arbeidsmigranten besluiten hier voor een groot aantal jaren of permanent te gaan wonen, waarbij zij bijvoorbeeld hun partner en eventuele kinderen laten overkomen. Zoals bekend geldt voor inwoners van EU-landen het recht zich te vestigen in elk EU land.

2. **Waarom vindt het college het wenselijk om arbeidsmigranten (met kinderen) te huisvesten aan de randen van bedrijventerreinen? Ook units waar gezinnen in wonen kunnen volgens dit beleid in de buurt van bedrijventerreinen of aan de rand van bedrijventerreinen worden**

geplaatst. Het huisvesten van gezinnen met kinderen is overigens niet geregeld in het beleidsplan.

Het college vindt dat op zich niet per sé wenselijk, maar maakt het niet onmogelijk als het voor een verblijf van hooguit enkele jaren gaat in de vorm van midstay huisvesting. Bij langer verblijf staat longstay huisvesting voorop (zie de beantwoording op de vorige vraag). We denken overigens niet dat het bij een relatief kort verblijf veel aan de orde zal zijn. De keuze om een gezin over te laten komen zal meestal pas aan de orde zijn als arbeidsmigranten zich hier langdurig willen vestigen. Het Planbureau Leefomgeving doet momenteel landelijk onderzoek naar de wooncarrière van arbeidsmigranten.

Het huisvesten van gezinnen met kinderen is wel geregeld in het beleidsplan, in die zin dat dat het alleen is toegestaan in midstay of shortstay huisvesting wanneer sprake is van zelfstandige units of een afzonderlijk woongedeelte (zie pag. 14 resp. pag. 17).

3. De Raad blijkt met betrekking tot het huisvesten van kinderen verkeerd te zijn geïnformeerd in de beeldvormende raad. Waar staat dat dit en is het rechtgezet of niet? De wethouder gaf op 18 mei jl. geen antwoord op deze vraag,

Het college herkent zich niet in deze vraag. De huisvesting van gezinnen met kinderen is nooit anders bedoeld dan zoals aangegeven in het antwoord op de voorgaande vraag.

4. Waarom een welkomstpakket vanuit de gemeente? Uitgangspunt is toch dat de ondernemer zelf verantwoordelijk is voor de huisvesting van arbeidsmigranten die bij dit bedrijf willen werken?

Het welkomstpakket, zoals dat bijvoorbeeld ook door Neder-Betuwe is geïntroduceerd, is bedoeld om arbeidsmigranten op basis van informatie wegwijs te maken in onze samenleving. Daar kan als kleine attentie bijvoorbeeld iets als fietsverlichting bij worden gedaan, omdat arbeidsmigranten soms zonder licht op onverlichte buitenwegen fietsen. De (maatschappelijke) baten zijn aanzienlijk groter dan de zeer beperkte kosten van een dergelijk pakket.

5. Is bij de voorbereiding van dit beleidsplan bij de inwoners en bedrijven van West Betuwe gecheckt of er draagvlak is voor dit beleid?

Bedrijven, waaronder ook agrariërs, en maatschappelijke organisaties zijn actief uitgenodigd voor een tweetal bijeenkomsten als voorbereiding op het beleidsplan. Hiervan is in ruime mate gebruik gemaakt en de uitkomsten van deze overleggen zijn tot tevredenheid van de deelnemers ook verwerkt in het beleidsplan (zoals de regeling voor de huisvesting bij agrarische bedrijven).

Anders dan de reguliere inspreekmogelijkheden bij stukken die in de Raad komen, zijn geen specifieke initiatieven ontwikkeld om het draagvlak bij de inwoners te checken. Inwoners hebben wel de gelegenheid gehad om mee te praten tijdens de beeldvormende raadsvergaderingen. Hiervan is slecht zeer beperkt gebruik gemaakt. De ervaring leert dat de belangstelling van inwoners voor het algemene beleid beperkt is. Vanzelfsprekend zal bij concrete huisvestingsinitiatieven de burger actief worden betrokken.

6. Wat is de maximale periode waarbinnen de overgangsregeling geldt?

Zoals vermeld op pagina 18 van het beleidsplan geldt de overgangsregeling voor huisvesters die met vergunning de afgelopen 10 jaar hebben geïnvesteerd. Pas als zij aanpassingen of uitbreidingen doen gelden de nieuwe eisen. Voor huisvesting die zonder vergunning is gerealiseerd, geldt dit niet. De nieuwe eisen gelden ook voor alle initiatieven die na vaststelling van het beleidsplan worden ingediend.

7. Agrarische bedrijven maximaal 40 personen: Hoe flexibel is het beleid zelf? Als blijkt dat huisvesting tussen 60-80 arbeidsmigranten bij agrarische bedrijven regel is, waar staat in het beleid dat die flexibiliteit er is?

Zoals door de wethouder in haar toelichting is aangegeven en ook vermeld op pagina 16 van het beleidsplan gaat het om richtgetallen. Mits voorzien van een goede onderbouwing door een bedrijf en na overleg met omwonenden, kan het college een hoger aantal toestaan.

8. Agrarische bedrijven: wat is de verhouding tussen de aantallen te huisvesten arbeidsmigranten en het aantal hectares fruit? (groene kader op pagina 16 van het beleid). deze vraag is niet beantwoord door de wethouder.

Het antwoord op deze vraag staat inderdaad op pagina 16 van het beleidsplan (bijvoorbeeld 15-20 arbeidsmigranten per ha aardbeien). De verhoudingscijfers zijn overgenomen uit het 'Beleid huisvesting arbeidsmigranten 2019' van de gemeente Zaltbommel, die deze cijfers heeft afgestemd met LTO.

9. Waarom is er in de voorbereiding van dit beleidsplan niet gesproken met de arbeidsmigranten zelf? Het gaat tenslotte over huisvesting waarin zij gaan wonen. LLB ziet dit als een gemiste kans. Gaan praten met de arbeidsmigranten nadat dit beleid eventueel is vastgesteld, is mosterd na de maaltijd.

Zoals aangegeven door de wethouder heeft een vertegenwoordiger van de FNV namens de arbeidsmigranten deelgenomen aan een voorbereidende sessie. De ervaring elders leert dat het zeer moeilijk is arbeidsmigranten zelf te betrekken bij de beleidsontwikkeling. Eén van de maatregelen uit het beleidsplan is het instellen van een structureel platform arbeidsmigranten, die het mogelijk maakt hen actief te betrekken bij de uitvoering van het beleid en daarbij beter inzicht te krijgen in hun wensen en behoeften.

10. In hoeverre ziet het college grootschalige huisvesting als een verdienmodel voor de gemeente via de verblijfsbelasting? Staat de mogelijkheid om verblijfsbelasting op te leggen nu wel of niet in het beleid. De wethouder gaf daar een tegenstrijdig antwoord.

De mogelijkheid om verblijfsbelasting te innen wordt genoemd in het beleidsplan maar wordt vooralsnog niet ingevoerd.

11. Waarom wordt bij kleinschalige huisvesting bij niet agrarische bedrijven gekozen voor een maximum van 25 plaatsen, en niet 10 of 15?

De keuze voor een aantal plaatsen bij kleinschalige huisvesting blijft altijd een subjectieve keuze. Wat heeft meegewogen bij de keuze voor maximaal 25 plaatsen is dat naarmate de omvang van de huisvesting kleiner is, het moeilijker wordt om te komen tot een sluitende businesscase voor alle noodzakelijke investeringen (ook voor vrijetijdsvoorzieningen, beheer, enz.).

12. Waarom is het de komende 10 jaar niet te verwachten dat er minder arbeidsmigranten komen? Waar baseert het college dat op?

Uiteraard kent elke toekomstverwachting onzekerheden. Gezien de economische groeiverwachtingen en de uitstroom uit de arbeidsmarkt als gevolg van de vergrijzing lijkt eerder sprake te zijn van een toenemende vraag naar arbeidskrachten dan een daling. We verwijzen bijvoorbeeld naar een uitzending van de NOS, gebaseerd op prognoses van het CBS ([50.000 arbeidsmigranten per jaar erbij: 'Anders loopt het hartstikke vast' | NOS](#)).

13. De wethouder heeft aangegeven geen zicht te hebben op de invloed van arbeidsmigranten op de woningvoorraad. Hoe kan dat, want de woonvisie verwijst naar het (toekomstige) arbeidsmigranten beleid.

Welke invloed wordt hier bedoeld? Als het gaat om het onttrekken van woningen aan de reguliere voorraad ten behoeve van kamerverhuur, dan hebben we hier geen concrete cijfers over. De indruk, op basis van informatie van inwoners en makelaars, is dat dit nog beperkt voorkomt in West Betuwe maar wel toeneemt.

Als het gaat om de invloed die arbeidsmigranten die zich hier permanent willen vestigen, hebben op de woningmarkt, dan is het antwoord deels bij de vraag over sociale huurwoningen beantwoord. De vraag van arbeidsmigranten die zich hier permanent vestigen, wordt meegenomen in de reguliere landelijke en provinciale woningbehoefteramingen. Deze ramingen vormen ook de basis van de behoeftecijfers die gebruikt zijn bij het opstellen van de woonvisie.

14. Als arbeidsmigranten permanent wonen in West Betuwe, waarom zien we dat dan niet terug in de woonvisie, want die vorm van bewoning zou in de woonvisie zichtbaar moeten zijn.

Mensen die zich permanent willen vestigen in de gemeente, worden niet benoemd als aparte groep maar zijn een woningzoekende als ieder ander. Ze kunnen zich inschrijven voor een sociale huurwoning, een particuliere woning huren of een woning kopen.

Laatste nog openstaande vraag: hoeveel gedoogverklaringen t.a.v. huisvesting arbeidsmigranten zijn er afgegeven (i.v.m.) de coronacrisis?

Er zijn 2 gedoogverklaringen afgegeven.